

Η διαδικασία ασύλου σε αριθμούς: η πλειοψηφία των αιτούντων εξακολουθούν να δικαιούνται διεθνή προστασία το 2021

Στο παρόν σημείωμα, η Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) αναλύει τις κυριότερες εξελίξεις και τάσεις στη διαδικασία ασύλου, με βάση τα στατιστικά στοιχεία που διατίθενται από τις αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου¹ και των μηνιαίων ενημερωτικών δελτίων² του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Παραθέτει, δε, παρατηρήσεις και συστάσεις για την κάλυψη των υφιστάμενων ελλείψεων στην ποιότητα των στοιχείων που δημοσιοποιούνται από τη Διοίκηση.

Κύρια στοιχεία

Αιτήσεις ασύλου

- ❖ Από τον συνολικό αριθμό των 28.360 αιτούντων που κατέθεσαν αιτήσεις ασύλου στη χώρα, το 43% καταγράφηκε στην Αττική, ενώ μόλις το 22% καταγράφηκε στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.
- ❖ Καταγράφηκαν 5.802 μεταγενέστερες αιτήσεις, αριθμός υπερδιπλάσιος σε σχέση με το 2020. Μία στις πέντε αιτήσεις ασύλου ήταν μεταγενέστερη.

Διαδικασία σε α' βαθμό

- ❖ Το ποσοστό αναγνώρισης σε α' βαθμό – κατ'ουσία – παραμένει στα ίδια επίπεδα με το 2020 και δη στο 60%.
- ❖ Οι αποφάσεις απαραδέκτου (12.332) υπερέβησαν τις απορρίψεις ουσίας (10.991) σε α' βαθμό.
- ❖ Ως άμεσο αποτέλεσμα της έκδοσης της ΚΥΑ 42799/2021 περί εθνικού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών, ο αριθμός των αποφάσεων απαραδέκτου λόγω της «ασφαλούς τρίτης χώρας» εκτοξεύθηκε από 2.839 το 2020 σε 6.424 το 2021. 5.922 (92%) εξ αυτών εκδόθηκαν κατ'εφαρμογή της ΚΥΑ 42799/2021. Η, δε, συντριπτική πλειοψηφία αφορά στην ενδοχώρα, εφόσον μόνο 979 αποφάσεις εκδόθηκαν στη διαδικασία συνόρων.
- ❖ Υψηλός ήταν και ο αριθμός των τυπικών αποφάσεων σε α' βαθμό, με σχεδόν 30.000 πράξεις διακοπής, παραιτήσεις από αιτήσεις και θέσεις υποθέσεων στο αρχείο από την Υπηρεσία Ασύλου.
- ❖ Στη διαδικασία συνόρων του αρ. 90, παρ. 3 Ν 4636/2019, το ποσοστό αναγνώρισης σε α' βαθμό έφτασε το 68,6%. Εξαιρέθηκαν από τη διαδικασία και παραπέμφθηκαν στην κανονική 1.569 αιτήσεις για λόγους ευαλωτότητας.

Προσφυγές

- ❖ Κατατέθηκαν συνολικά 17.470 προσφυγές ενώπιον των Επιτροπών Προσφυγών, ωστόσο μόνο σε 11.045 (63%) υποθέσεις ελήφθησαν αιτήματα για δωρεάν νομική συνδρομή.
- ❖ Το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης σε β' βαθμό στις Επιτροπές Προσφυγών διπλασιάστηκε από 5,2% το 2020 σε 10,6% το 2021.

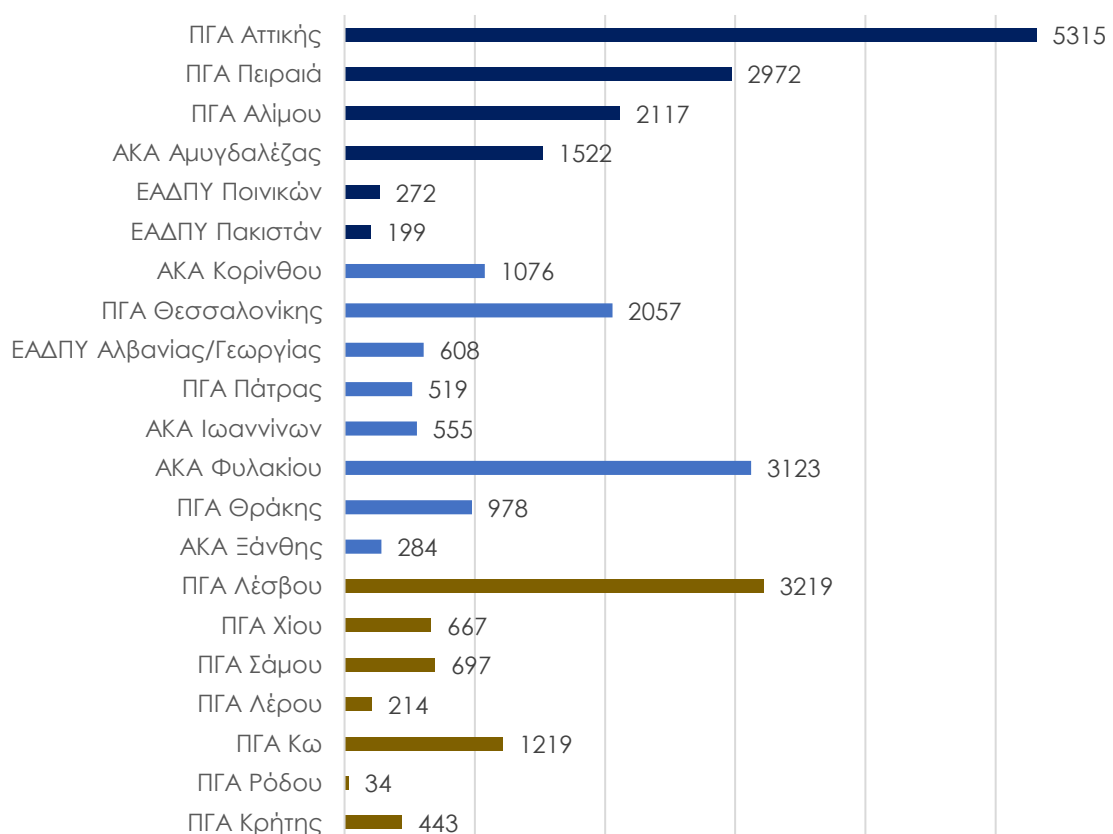
¹ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Απάντηση σε ερώτηση του ΚΙΝΑΛ, 97157/2022, 17 Φεβρουαρίου 2022, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3HiYlsF>.

² Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Ενημερωτικά Σημειώματα, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3t6R3bL>.

Καταγραφή αιτούντων άσυλο

Η Υπηρεσία Ασύλου κατέγραψε συνολικά 28.360 αιτούντες άσυλο κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους. Σημειωτέον ότι ο αριθμός των προκαταγραφών αιτήσεων ασύλου ήταν μόλις 18.944. Η πλειοψηφία εξ αυτών διεξήχθησαν από την Ελληνική Αστυνομία (8.305), 5.817 από την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και μόλις 4.822 από την Υπηρεσία Ασύλου μέσω της πλατφόρμας Skype, η οποία από τον Νοέμβριο του 2021 έπαψε να αποτελεί μέσο πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου για τους νέους αιτούντες.³

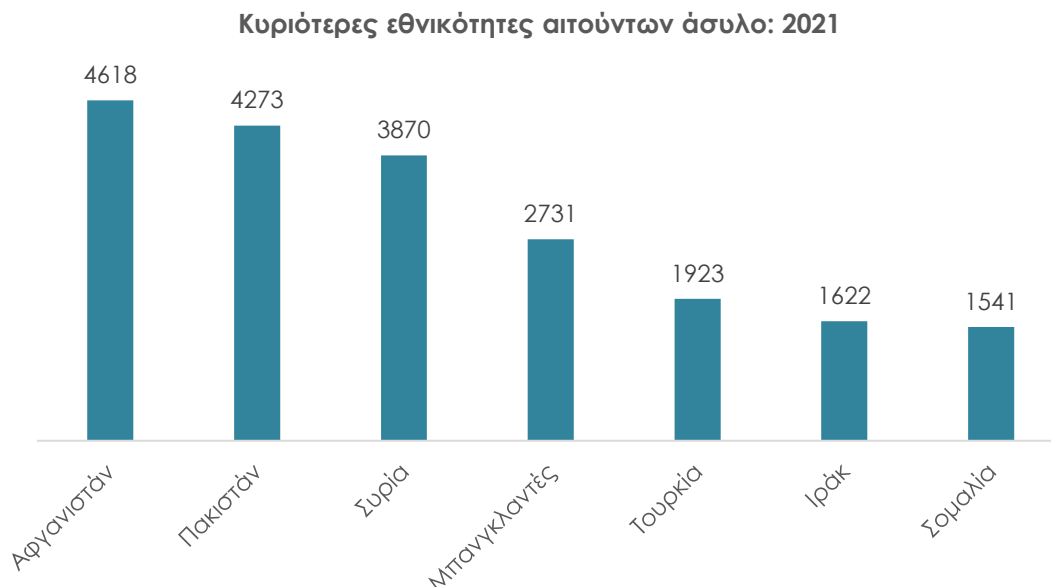
Καταγραφή αιτούντων άσυλο ανά ΠΓΑ/ΑΚΑ: 2021

Το 43% του συνολικού αριθμού των αιτούντων άσυλο (12.397) καταγράφηκε στην Αττική. Όσον αφορά το Ανατολικό Αιγαίο, σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές το περασμένο έτος, καθώς μόλις το 22% του συνολικού αριθμού αιτούντων (6.320) καταγράφηκε στα νησιά. Ο μεγαλύτερος αριθμός νέων αιτήσεων σημειώθηκε και πάλι στη Λέσβο, με 3.219 καταγραφές. Ακολούθησαν η Κως (1.219), η Σάμος (967) και η Χίος (667). Στο Φυλάκιο καταγράφηκαν 3.123 αιτούντες.

Οι κυριότερες εθνικότητες αιτούντων άσυλο που κατέθεσαν αιτήσεις το 2021 ήταν οι εξής:

³ Εφημερίδα των Συντακτών, «Μόνο σε νησιά και Έβρο τα νέα αιτήματα ασύλου», 24 Νοεμβρίου 2021, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3HqcnOM>.

Υπενθυμίζεται ότι από τον Ιούνιο του 2021 εφαρμόζεται η ΚΥΑ 42799/2021 περί του χαρακτηρισμού της Τουρκίας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας» σε όλους τους αιτούντες με προέλευση το Αφγανιστάν, τη Συρία, τη Σομαλία, το Πακιστάν και το Μπανγκλαντές,⁴ ήτοι τα τρία πέμπτα του συνολικού αριθμού των ατόμων που αιτήθηκαν διεθνή προστασία στη χώρα πέρυσι.

Η υλοποίηση της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας» αναλύεται κατωτέρω. Ωστόσο, ενδεικτικό των επιπτώσεων της επιμονής της Διοίκησης στην αυθαίρετη εφαρμογή της έννοιας είναι το γεγονός ότι **μία στις πέντε αιτήσεις ασύλου που καταγράφηκαν πέρυσι ήταν μεταγενέστερη αίτηση**. Συνολικά καταγράφηκαν **5.802 μεταγενέστερες αιτήσεις, αριθμός υπερδιπλάσιος σε σχέση με το 2020**, όποτε καταγράφηκαν 2.700.

Διαδικασία σε α' βαθμό

Η Υπηρεσία Ασύλου εξέδωσε 16.588 θετικές αποφάσεις επί αιτήσεων ασύλου το περασμένο έτος. Η πλειοψηφία αυτών, 13.051 (78,7%), χορήγησαν προσφυγικό καθεστώς, ενώ 3.537 (21,3%) χορήγησαν επικουρική προστασία, ως επί το πλείστον σε πολίτες Αφγανιστάν. Επί παραδείγματι, 709 από τις 1.015 αποφάσεις επικουρικής προστασίας που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας συνόρων (69,9%) αφορούσαν σε Αφγανούς αιτούντες.

Απορρίφθηκαν κατ'ουσία 10.991 αιτήσεις, εκ των οποίων 5.852 στην ταχύρρυθμη διαδικασία και 26 για λόγους αποκλεισμού. Επισημαίνεται ότι οι πρωτοβάθμιες αποφάσεις απαραδέκτου (12.332) – χωρίς να ξεταστεί η ουσία της αίτησης – υπερέβησαν τις απορριπτικές αποφάσεις επί της ουσίας (10.991) το 2021. Οι περισσότερες αποφάσεις απαραδέκτου (6.424) ελήφθησαν με βάση την έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας».

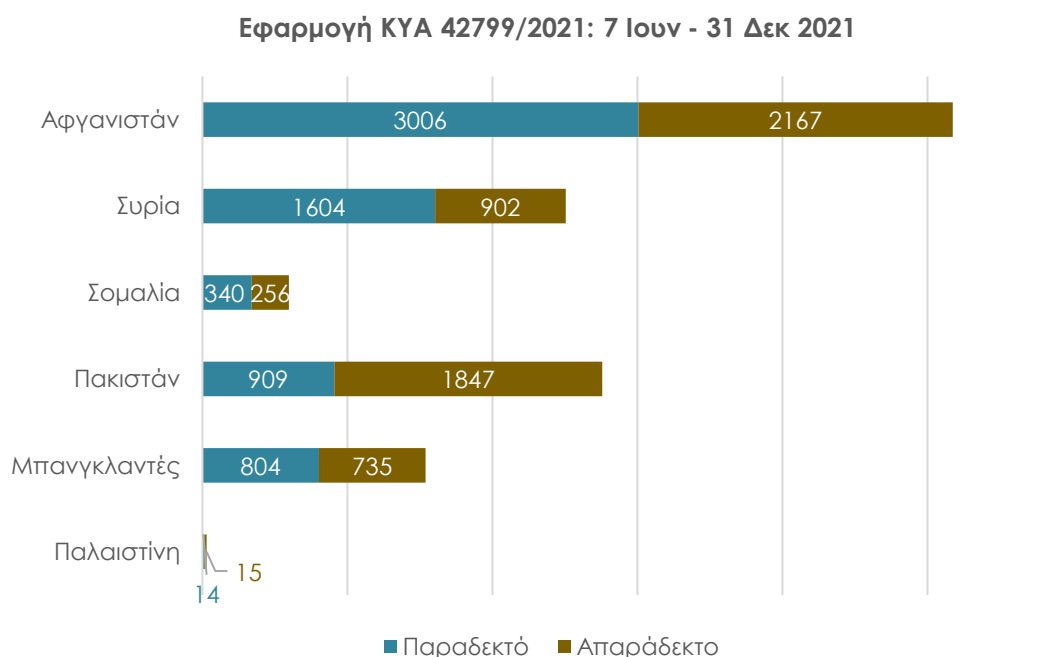
⁴ RSA, «6 Ερωτήσεις & Απαντήσεις σχετικά με τον παράνομο εθνικό κατάλογο καθορισμού «ασφαλών τρίτων χωρών»», 8 Σεπτεμβρίου 2021, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3LSSDqe>.

Όπως έχει επισημάνει στο παρελθόν η RSA, το ποσοστό αναγνώρισης πρέπει να υπολογίζεται με βάση τις αποφάσεις ουσίας, ώστε να μη συγχέονται οι κατ'ουσίαν απορρίψεις λόγω μη υπαγωγής του αιτούντος στο πεδίο της διεθνούς προστασίας με αποφάσεις απαραδέκτου που δεν εξετάζουν τη συνδρομή των κριτηρίων διεθνούς προστασίας.⁵ Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι **το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης σε α' βαθμό παραμένει στο 60%, καταδεικνύοντας ότι η πλειοψηφία των αιτήσεων που κρίνονται στην ουσία τους από τη Διοίκηση είναι βάσιμες.**

«Ασφαλής τρίτη χώρα» ως λόγος απαραδέκτου

Ως άμεσο αποτέλεσμα της θέσπισης του εθνικού καταλόγου επήλθε η εκθετική αύξηση του αριθμού των αποφάσεων απαραδέκτου επί αιτήσεων ασύλου με βάση τον προσδιορισμό της Τουρκίας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας». Ενώ, λοιπόν, το ποσοστό αναγνώρισης στην ουσία παραμένει στο ίδιο επίπεδο με το προηγούμενο έτος⁶ και δη στο 60%, ο αριθμός των αποφάσεων απαραδέκτου λόγω της «ασφαλούς τρίτης χώρας» εκτοξεύθηκε από 2.839 το 2020 σε 6.424 το 2021.

Από τις συνολικά 6.424 αποφάσεις απαραδέκτου βάσει της εν λόγω έννοιας, 5.922 (92%) εκδόθηκαν κατ'εφαρμογή της ΚΥΑ 42799/2021. Ο αριθμός των αιτήσεων που κρίθηκαν παραδεκτές με βάση την ΚΥΑ κυμάνθηκε στις 6.677.

Η συστηματική εφαρμογή της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας» παραμένει αυθαίρετη και αντίθετη προς το διεθνές και ενωσιακό δίκαιο, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη την πρόδηλη αδυναμία πραγματοποίησης οποιασδήποτε επανεισδοχής στην Τουρκία, ενόψει της αναστολής του Διμερούς Πρωτοκόλλου Ελλάδας-Τουρκίας ήδη από το 2018 και της αναστολής των επανεισδοχών βάσει της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-

⁵ RSA, Στατιστικά στοιχεία για μία πληρέστερη εικόνα του ασύλου, Ιούνιος 2020, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3t4vSHn>.

⁶ RSA, «Στατιστικά στοιχεία για το σύστημα ασύλου το 2020», 11 Φεβρουαρίου 2021, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3lnzIHl>.

Τουρκίας από τον Μάρτιο του 2020.⁷ Δέον όπως τονιστεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αποφάσεων अपαραδέκτου βάσει της «ασφαλούς τρίτης χώρας» και δη 85% αφορούν την ενδοχώρα, καθώς μόνο 979 από τις 6.424 εκδόθηκαν στη διαδικασία των συνόρων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.

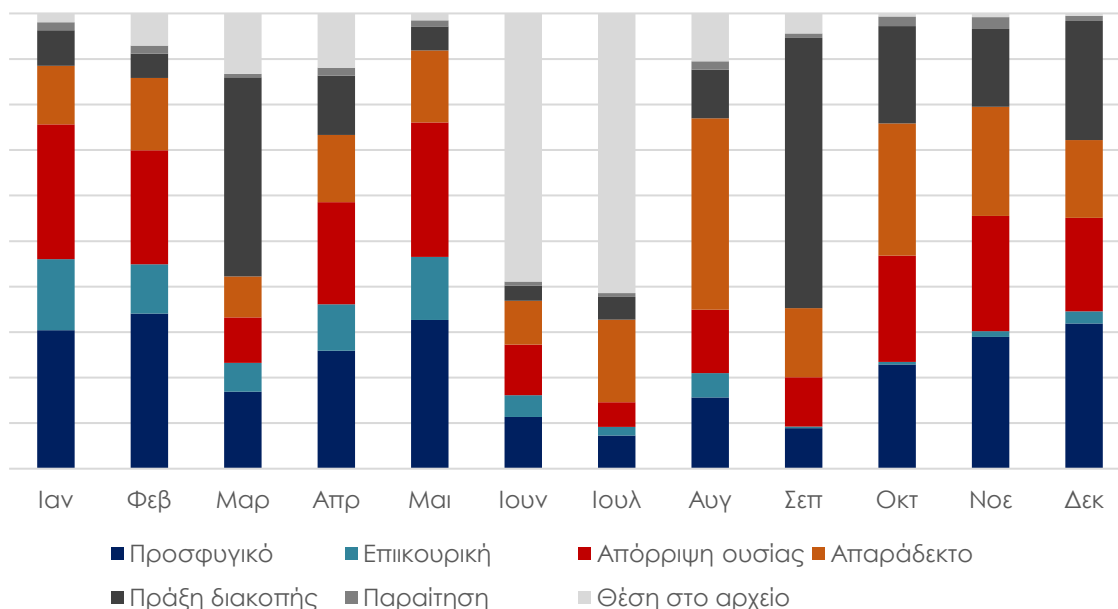
Η πρακτική της Διοίκησης συνδέεται άρρηκτα και με την αύξηση των μεταγενέστερων αιτήσεων σε αριθμό υπερδιπλάσιο σε σχέση με το 2020, ως εκτέθηκε ανωτέρω. Καίτοι παραμένει άγνωστος ο αριθμός των μεταγενέστερων αιτήσεων που κατατέθηκαν κατόπιν της απόρριψης της αρχικής αίτησης βάσει της «ασφαλούς τρίτης χώρας», ο αριθμός των μεταγενέστερων αιτήσεων σε συνέχεια της απόρριψης του αρχικού αιτήματος δυνάμει της ΚΥΑ 42799/2021 έφτασε τις 80 μέχρι τα τέλη του 2021.

Τυπικές πράξεις

Σχεδόν 30.000 αποφάσεις που εκδόθηκαν από την Υπηρεσία Ασύλου το 2021 αφορούν «τυπικές πράξεις», ήτοι πράξεις διακοπής της εξέτασης της αίτησης (14.075), παραιτήσεις από αιτήσεις (918) και θέση υποθέσεων στο αρχείο (14.879). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η τάση εκτόξευσης τέτοιων πράξεων σε μεμονωμένες περιόδους του έτους, καθώς εκδόθηκαν 3.398 πράξεις διακοπής τον Μάρτιο, 6.168 τον Σεπτέμβριο και 1.298 τον Δεκέμβριο, ενώ τέθηκαν στο αρχείο 5.574 υποθέσεις τον Ιούνιο και 7.445 τον Ιούλιο.

Λόγω των τάσεων αυτών, οι περισσότερες αποφάσεις που εξέδωσε η Υπηρεσία Ασύλου τον Μάρτιο, τον Ιούνιο, τον Ιούλιο και τον Σεπτέμβριο του 2021 ήταν «τυπικές πράξεις», χωρίς να διατυπώνεται κρίση επί του παραδεκτού ή επί της ουσίας των αιτήσεων:

Αποφάσεις α' βαθμού ανά μήνα και κατηγορία απόφασης: 2021

⁷ RSA & PRO ASYL, Κατάφωρη παραβίαση δικαιωμάτων η προσχηματική και αυθαίρετη επίκληση της Τουρκίας ως «ασφαλούς τρίτης χώρας», Φεβρουάριος 2022, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3IJgV47>.

Διαδικασία συνόρων

Η εφαρμογή της κατ'εξαιρέση διαδικασίας των συνόρων, σύμφωνα με το αρ. 90, παρ. 3 Ν 4636/2019, συνεχίστηκε καθ'όλη τη διάρκεια του 2021.⁸ Στην οικεία διαδικασία υπήχθησαν 6.050 νέοι αιτούντες το 2021, ενώ η Υπηρεσία Ασύλου εξέδωσε συνολικά 6.945 αποφάσεις ουσίας και απαραδέκτου:

Εφαρμογή της κατ'εξαιρέση διαδικασίας συνόρων: 2021					
	Προσφυγικό καθεστώς	Επικουρική προστασία	Απόρριψη ουσίας	Ασφαλής τρίτη χώρα	Απαράδεκτο Μεταγενέστερο
Αφγανιστάν	796	709	309	75	310
Συρία	238	0	1	751	67
Σομαλία	418	190	255	140	34
ΛΔΚ	133	37	411	-	115
Ιράκ	131	19	109	-	52
Παλαιστίνη	193	8	1	6	1
Λοιπές	378	52	425	7	210
Σύνολο	2.287	1.015	1.511	979	789

Το ποσοστό αναγνώρισης σε α' βαθμό στη διαδικασία συνόρων στα νησιά κυμάνθηκε στο 68,6%, ήτοι σε επίπεδα υψηλότερα σε σύγκριση με την ενδοχώρα.

Από τη διαδικασία συνόρων εξαιρέθηκαν και παραπέμφθηκαν στην κανονική διαδικασία 1.569 αιτήσεις για λόγους ευαλωτότητας και αδυναμίας παροχής επαρκούς υποστήριξης, όπως προβλέπει το αρ. 67, παρ. 3 Ν 4636/2019. Η πλειοψηφία εξ αυτών αφορά σε πολίτες Συρίας (525), Αφγανιστάν (453) και ΛΔΚ (227).

Διαδικασία σε β' βαθμό

Κατά τη διάρκεια του 2021, κατατέθηκαν συνολικά 17.470 προσφυγές κατά αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου, εκ των οποίων 12.346 στην ενδοχώρα (71%) και 5.124 στα νησιά (29%). Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου αναφέρει ότι **αιτήθηκαν δωρεάν νομική συνδρομή 11.045 άτομα, ήτοι μόνο 63% του συνόλου των προσφευγόντων**, ενώ ικανοποιήθηκε το σύνολο των σχετικών αιτημάτων.

Οι Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών εξέδωσαν 730 αποφάσεις προσφυγικού καθεστώτος, 1.131 αποφάσεις επικουρικής προστασίας και 15.644 αποφάσεις απόρριψης ή απαραδέκτου. Βάσει των ανωτέρω στοιχείων, **το ποσοστό θετικών αποφάσεων σε β' βαθμό διπλασιάστηκε από 5,2% το 2020 σε 10,6% το 2021**. Σημειώτεον ότι, από την τροποποίηση της σύνθεσης των Επιτροπών Προσφυγών με τον Ν 4399/2016 μέχρι σήμερα, υψηλότερο ποσοστό θετικών αποφάσεων είχε σημειωθεί μόνο το 2019, με συνολικό ποσοστό 12,1%, στο οποίο, ωστόσο, εντασσόταν και η παραπομπή για άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, πριν την κατάργηση των σχετικών διατάξεων με τον Ν 4686/2020.

⁸ ΚΥΑ 15596/2020, ΦΕΚ Β' 5948/31.12.2020.

Ως προς το χορηγούμενο καθεστώς διεθνούς προστασίας, ωστόσο, **οι Επιτροπές Προσφυγών ακολούθησαν αντίθετη τάση από την Υπηρεσία Ασύλου, χορηγώντας επικουρική προστασία (1.131) σε τακτικότερη βάση από το καθεστώς του πρόσφυγα (730).**

Αναφορικά με την «ασφαλή τρίτη χώρα», τα στοιχεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου κάνουν λόγο για 314 αποφάσεις των Επιτροπών Προσφυγών, όπου εφαρμόστηκε το αρ. 86, παρ. 5 Ν 4636/2019 περί της εξέτασης της υπόθεσης της αίτησης στην ουσία, λόγω της άρνησης της τρίτης χώρας να δεχθεί τον αιτούντα στο έδαφός της.

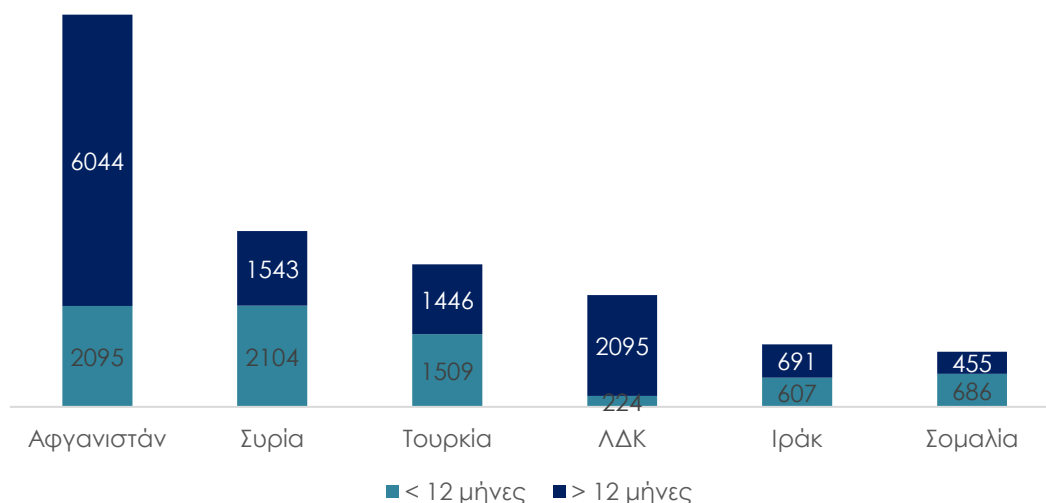
Τέλος, κατά τη διάρκεια του έτους οι Επιτροπές Προσφυγών εφάρμοσαν το αρ. 97, παρ. 2 Ν 4636/2019 σε 532 περιπτώσεις, απορρίπτοντας τις προσφυγές λόγω της μη αυτοπρόσωπης εμφάνισης του προσφεύγοντος ή της μη αποστολής έγκυρης βεβαίωσης διαμονής σύμφωνα με το αρ. 78, παρ. 3 του ίδιου νόμου.

Εκκρεμείς αιτήσεις

Στα τέλη του 2021, ο συνολικός αριθμός εκκρεμών υποθέσεων βρισκόταν στις 40.114 υποθέσεις, εκ των οποίων 3.069 εκκρεμείς καταγραφές, 31.787 εκκρεμείς αιτήσεις σε α' βαθμό και 5.258 σε β' βαθμό.

Από τις 31.787 εκκρεμείς αιτήσεις σε α' βαθμό, 18.463 εκκρεμούσαν για διάστημα άνω του έτους και 13.324 για διάστημα μικρότερο του έτους:

Κυριότερες εθνικότητες εκκρεμών αιτήσεων: 31 Δεκ 2021

Σε 14.390 από αυτές, η προσωπική συνέντευξη δεν είχε λάβει χώρα μέχρι τα τέλη του 2021:

Προγραμματισμός εκκρεμών συνεντεύξεων σε α' βαθμό: 31 Δεκ 2021				
	Εντός 2022	Εντός 2023	2024 και μετά	Σύνολο
Αφγανιστάν	1.294	273	1	1.568
Συρία	1.278	313	8	1.599
Τουρκία	1.135	411	415	1.961
ΛΔΚ	645	575	109	1.329
Ιράκ	426	12	0	438
Σομαλία	369	156	69	594
Λοιπές	5.221	1.571	109	6.901
Σύνολο	10.368	3.311	711	14.390

Προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία ότι ο αριθμός των εκκρεμών συνεντεύξεων μειώθηκε⁹ δραστικά από 26.599 στις 30 Ιουνίου 2021 σε 14.390 στο 31 Δεκεμβρίου 2021. Ο, δε, αριθμός προγραμματισμένων συνεντεύξεων για το 2023 και μετά μειώθηκε από 6.156 σε 4.022. Δέον όπως υπομνησθεί, ωστόσο, ότι πολλές από τις συνεντεύξεις που διεξήχθησαν ανά την επικράτεια μετά την έκδοση της ΚΥΑ 42799/2021 αφορούσαν αποκλειστικά στο παραδεκτό των αιτήσεων. Στις περιπτώσεις των προσώπων, οι αιτήσεις ασύλου των οποίων κρίνονται παραδεκτές, ενδέχεται να προγραμματιστεί νέα συνέντευξη για την εξέταση της ουσίας των αιτήσεων.

Ελλείψεις στην ποιότητα των στατιστικών ασύλου της Διοίκησης

Αποκλίσεις μεταξύ εθνικών στοιχείων και Eurostat

- **Ταχύρρυθμη διαδικασία:** Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχει η Ελλάδα στη Eurostat (migr_asyacsm), ο αριθμός των αιτήσεων που υπάγονται στην ταχύρρυθμη διαδικασία κατά την έννοια του αρ. 31, παρ. 8 της Οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου παραμένει μηδενικός, μολονότι η ταχύρρυθμη διαδικασία χρησιμοποιείται σε τακτική βάση από την Υπηρεσία Ασύλου για την εξέταση των αιτήσεων πολιτών των δεκαεπτά πλέον χωρών που περιλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο «ασφαλών χωρών καταγωγής».¹⁰ Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, απορρίφθηκαν 5.852 αιτήσεις στην ταχύρρυθμη διαδικασία το περασμένο έτος, εκ των οποίων 114 στο πλαίσιο της διαδικασίας συνόρων.
- **Ανακλήσεις καθεστώτος διεθνούς προστασίας:** Σύμφωνα με την από 10 Ιανουαρίου 2022 ενημέρωση από το Τμήμα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων & Στατιστικών Αναλύσεων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου προς την RSA, έχουν κατατεθεί ήδη στη Eurostat (migr_asywifsta) τα στοιχεία για τις ανακλήσεις κατά τα πρώτα τρία τρίμηνα του περασμένου έτους. Ωστόσο, παραμένει μηδενικός ο αριθμός των ανακλήσεων καθεστώτος διεθνούς προστασίας στη βάση δεδομένων της Eurostat μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός

⁹ RSA, «Το σύστημα ασύλου κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021: Η διαδικασία σε αριθμούς», 30 Αυγούστου 2021, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3t9YfDW>.

¹⁰ ΚΥΑ 78391/2022, ΦΕΚ Β' 667/15.02.2022.

ότι η Υπηρεσία Ασύλου εκδίδει αποφάσεις ανάκλησης στην πράξη. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου στον κοινοβουλευτικό έλεγχο, το 2021 εκδόθηκαν συνολικά 19 τέτοιες αποφάσεις.

Πλημμελής αποτύπωση των στατιστικών για τον ακυρωτικό έλεγχο στα μηνιαία δελτία

Προβληματισμούς εγείρει και ο τρόπος κατά τον οποίο αποτυπώνεται στατιστικά ο ακυρωτικός έλεγχος των αποφάσεων ασύλου από τα διοικητικά δικαστήρια στα μηνιαία ενημερωτικά δελτία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Συγκεκριμένα, παρατηρούνται οι κάτωθι πλημμέλειες:

- **Λάθος αποτύπωση εκκρεμών αιτήσεων και αποφάσεων ανά έτος:** Σύμφωνα με την κρατούσα στατιστική πρακτική και τις επίσημες οδηγίες της Eurostat,¹¹ τα «στατιστικά αποφάσεων» (*stock*) αποτυπώνουν τον αριθμό των αποφάσεων που εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια μίας περιόδου αναφοράς π.χ. έτους, ανεξαρτήτως του χρόνου κατάθεσης της αίτησης. Για παράδειγμα, μία απόφαση που εκδίδεται το 2021 επί αίτησης ακύρωσης κατατεθείσας το 2019 θα πρέπει να καταχωρείται στα στατιστικά του 2021 και όχι σε αυτά του 2019. Αντίθετη ερμηνεία θα καθιστούσε εν τοις πράγμασι ανέφικτη οποιαδήποτε συλλογή επίσημων και έγκυρων στατιστικών στοιχείων από τις κρατικές αρχές ακόμη και σε ετήσια βάση, εφόσον τα στοιχεία αυτά θα έπρεπε να αναθεωρούνται συνεχώς.

Λόγω της πρακτικής που φαίνεται να ακολουθούν τα μηνιαία δελτία, στα οποία γίνεται αναφορά στον ακυρωτικό έλεγχο, προβάλλονται σφάλματα στα στατιστικά στοιχεία αναφορικά με τις εκκρεμείς και τις εκδοθείσες αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων. Επί παραδείγματι, ο αριθμός των θετικών αποφάσεων επί αιτήσεων ακύρωσης το 2020 αναφέρεται ως 2 στο μηνιαίο δελτίο του Μαρτίου 2021 και 3 στο δελτίο του Δεκεμβρίου 2021. Αμφότερες οι εκδοχές είναι λανθασμένες, εφόσον έχουν διατεθεί δημόσια τουλάχιστον οκτώ αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων που έκαναν δεκτές αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων ασύλου του 2020: ΔΕΦΑΘ 215/2020, ΔΕΦΑΘ 1726/2020, ΔΕΦΠειρ Α106/2020, ΔΕΦΠειρ Α237/2020, ΔΕΦΠειρ Α252/2020, ΔΕΦΚομ Α111/2020, ΔΠρΘεσ 244/2020, ΔΠρΘεσ ΑΔ300/2020. Αντίστοιχα, το τελευταίο ετήσιο δελτίο του Υπουργείου αναφέρει μηδενικό αριθμό θετικών αποφάσεων επί αιτήσεων ακύρωσης το 2021, ενώ έχουν δημοσιευθεί τουλάχιστον τέσσερις: ΔΕΦΠειρ Α25/2021, ΔΕΦΠειρ Α54/2021, ΔΕΦΠειρ Α94/2021, ΔΕΦΠειρ Α146/2021.¹²

- **Αναιτιολόγητες αποκλίσεις μεταξύ των δελτίων του Υπουργείου:** Ακόμη και αν ήθελε ακολουθηθεί η ως άνω κακή πρακτική, ιδιαίτερη εντύπωση προκαλούν οι σοβαρές αποκλίσεις στα στοιχεία που παρέχονται για την ίδια ιστορική περίοδο (2016-2020) στα δελτία του του Μαρτίου 2021 και του Δεκεμβρίου 2021. Στο πρώτο δελτίο, ο αριθμός των απορριπτικών αποφάσεων και παραιτήσεων – οι οποίες κακώς συγχέονται, ως αναφέρεται κατωτέρω – κυμαίνεται στο 132. Στο

¹¹ Eurostat, *Technical guidelines for the data collection under Art 4.1-4.3 of Regulation 862/2007 – Statistics on asylum*, Δεκέμβριος 2020, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3trbjFc>.

¹² ΕΣΠ, ΗΙΑΣ & RSA, *Δελτίο Νομολογίας Ασύλου*, 1/2021, Δεκέμβριος 2021, διαθέσιμο στο: <https://bit.ly/3lfHcGW>.

δεύτερο, ο αριθμός των απορριπτικών αποφάσεων και παραιτήσεων σχεδόν διπλασιάζεται σε 235, ενώ οι εκκρεμείς αιτήσεις μειώνονται μόλις κατά δέκα.

- **Σύγκριση απόρριψης και παραίτησης:** Ενώ το μηνιαίο δελτίο του Δεκεμβρίου 2020 αναφέρεται σε 109 αρνητικές αποφάσεις επί αιτήσεων ακύρωσης, τα μηνιαία δελτία του Μαρτίου 2021 και του Δεκεμβρίου 2021 συγκρίνουν τις απορριπτικές αποφάσεις με τις παραιτήσεις από αιτήσεις ακύρωσης, χωρίς αιτιολογία. Δέον ότι (ορθώς) ούτε η Eurostat ούτε το Υπουργείο ακολουθούν την κακή αυτή πρακτική στην αποτύπωση των στατιστικών ασύλου σε πρώτο βαθμό.

Προτάσεις

Τα τακτικά αιτήματα για στατιστικά ασύλου στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, στα οποία η Διοίκηση έχει ανταποκριθεί εγκαίρως και επαρκώς, καταδεικνύουν την ανάγκη αποκατάστασης της διαφανούς και τακτικής ενημέρωσης ως προς την υλοποίηση της πολιτικής ασύλου, ως πάγιο αίτημα μελών της Βουλής αλλά και της κοινωνίας των πολιτών. Διατυπώνονται, προς τούτο, οι κάτωθι προτάσεις για την ενίσχυση της ποιότητας των στατιστικών δελτίων που δημοσιεύονται μηνιαία από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου:

1. Διαχωρισμός των απορριπτικών αποφάσεων ουσίας από τις αποφάσεις απαραδέκτου και παροχή λεπτομερειών (*disaggregation*) των αποφάσεων απαραδέκτου ανά λόγο, ήτοι «ασφαλής τρίτη χώρα», Δουβλίνο, μεταγενέστερη αίτηση, προστασία σε άλλο κράτος κ.ο.κ.
2. Παροχή λεπτομερειών (*disaggregation*) των αποφάσεων α' βαθμού και β' βαθμού ανά χώρα καταγωγής.
3. Ευθυγράμμιση των στατιστικών στοιχείων που αποστέλλονται στη Eurostat για την ταχύρρυθμη διαδικασία με τα στοιχεία που τηρεί το Υπουργείο.
4. Ευθυγράμμιση των στατιστικών στοιχείων που αποστέλλονται στη Eurostat για τις ανακλήσεις καθεστώτος διεθνούς προστασίας με τα στοιχεία που τηρεί το Υπουργείο.
5. Ευθυγράμμιση των στατιστικών αιτήσεων ακύρωσης με την ακολουθούμενη στατιστική πρακτική, ήτοι προβολή αποφάσεων ανά έτος έκδοσης της απόφασης, ανεξαρτήτως του χρόνου κατάθεσης της αίτησης.
6. Διαχωρισμός των απορριπτικών δικαστικών αποφάσεων επί αιτήσεων ακύρωσης από τις παραιτήσεις από αιτήσεις ακύρωσης.
7. Επαναφορά της δημοσιοποίησης των στοιχείων για την εφαρμογή του Κανονισμού του Δουβλίνου από την Εθνική Μονάδα Δουβλίνου.

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)

Ιάσωνος Καλαμπόκα 30

82132 Χίος, Ελλάδα

+30 22711 03721

info@rsaegean.org

<http://rsaegean.org/>